

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 13ης Σεπτεμβρίου 2016*

«Προδικαστική παραπομπή — Ιθαγένεια της Ένωσης — Άρθρο 20 ΣΛΕΕ — Υπήκοος τρίτου κράτους ο οποίος συντηρεί τέκνο μικρής ηλικίας, πολίτη της Ένωσης — Δικαίωμα διαμονής στο κράτος μέλος του οποίου το τέκνο έχει την ιθαγένεια — Ποινικές καταδίκες του γονέα του τέκνου — Απόφαση απομακρύνσεως του γονέα η οποία συνεπάγεται την έμμεση απομάκρυνση του τέκνου»

Στην υπόθεση C-304/14,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [εφετείο διοικητικών διαφορών (τμήμα μεταναστεύσεως και ασύλου), Ηνωμένο Βασίλειο] με απόφαση της 4ης Ιουνίου 2014, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιουνίου 2014, στο πλαίσιο της δίκης

Secretary of State for the Home Department

κατά

CS,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, R. Silva de Lapuerta, M. Plešič, L. Bay Larsen, C. Toader, D. Šváby, F. Biltgen και Κ. Λυκούργο, προέδρους τμήματος, A. Rosas (εισηγητή), E. Juhász, A. Borg Barthet, M. Safjan, M. Berger, A. Prechal και Κ. Jürimäe, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Szpunar

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 30ής Ιουνίου 2015,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η CS, εκπροσωπούμενη από τους R. Husain, QC, L. Dubinsky και P. Tridimas, barristers, ενεργούντες κατ' εντολήν του D. Furner, solicitor,
- η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου, εκπροσωπούμενη από τον M. Holt και την J. Beeko, επικουρούμενους από τον D. Blundell, barrister,
- η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον C. Thorning και την M. Wolff,

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

- η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και R. Coesme,
- η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna, καθώς και από τις K. Pawłowska και M. Pawlicka,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τις I. Martínez del Peral και C. Tufvesson, καθώς από τον M. Wilderspin,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 4ης Φεβρουαρίου 2016,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 20 ΣΛΕΕ.
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της CS, υπηκόου τρίτης χώρας, μητέρας τέκνου μικρής ηλικίας το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης και έχει την ιθαγένεια κράτους μέλους στο οποίο διέμενε ανέκαθεν, και του Secretary of State for the Home Department (Υπουργού Εσωτερικών, Ηνωμένο Βασίλειο), σχετικά με απόφαση απελάσεως της CS από το έδαφος του εν λόγω κράτους μέλους προς τρίτο κράτος, λόγω του ποινικού της ιστορικού.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Το άρθρο 3 της οδηγίας 2004/38/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, σχετικά με το δικαίωμα των πολιτών της Ένωσης και των μελών των οικογενειών τους να κυκλοφορούν και να διαμένουν ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 1612/68 και την κατάργηση των οδηγιών 64/221/ΕΟΚ, 68/360/ΕΟΚ, 72/194/ΕΟΚ, 73/148/ΕΟΚ, 75/34/ΕΟΚ, 75/35/ΕΟΚ, 90/364/ΕΟΚ, 90/365/ΕΟΚ και 93/96/ΕΟΚ (ΕΕ 2004, L 158, σ. 77, και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 229, σ. 35), φέρει τον τίτλο «Δικαιούχοι» και ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι καθώς και τα μέλη των οικογενειών τους κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 σημείο 2 που τους συνοδεύουν ή πηγαίνουν να τους συναντήσουν.

2. Με την επιφύλαξη τυχόν ατομικού δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διαμονής των ενδιαφερομένων και σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία του, το κράτος μέλος υποδοχής διευκολύνει την είσοδο και τη διαμονή των ακόλουθων προσώπων:

- α) κάθε άλλου μέλους της οικογένειας, ανεξαρτήτως της ιθαγένειάς του, που δεν εμπίπτει στον ορισμό του άρθρου 2[,] σημείο 2[,] εφόσον συντηρείται από τον πολίτη της Ένωσης που έχει ιδίον δικαίωμα διαμονής ή ζει υπό τη στέγη του στη χώρα προέλευσης [...]

[...]

Το κράτος μέλος υποδοχής αναλαμβάνει εκτενή εξέταση της προσωπικής κατάστασης και αιτιολογεί κάθε άρνηση εισόδου ή διαμονής των προσώπων αυτών.»

Το δίκαιο του Ηνωμένου Βασιλείου

Ο νόμος περί συνόρων

- 4 Κατά το άρθρο 32, παράγραφος 5, του UK Borders Act 2007 (νόμου του 2007 περί συνόρων, στο εξής: νόμος περί συνόρων), οσάκις πρόσωπο το οποίο δεν είναι πολίτης του Ηνωμένου Βασιλείου κρίνεται εντός του Ηνωμένου Βασιλείου ένοχο για ποινικό αδίκημα και καταδικάζεται σε ποινή φυλακίσεως τουλάχιστον δώδεκα μηνών, ο Υπουργός Εσωτερικών εκδίδει απόφαση απελάσεώς του.
- 5 Από το άρθρο 33 του νόμου περί συνόρων προκύπτει ότι η υποχρέωση αυτή δεν υφίσταται οσάκις η δυνάμει της αποφάσεως περί απελάσεως απομάκρυνση του καταδικασθέντος:
 - (α) θα προσέβαλλε τα δικαιώματα των οποίων πρόσωπο απολάβει δυνάμει της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών[, που υπεγράφη στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950], ή
 - (β) θα συνεπαγόταν παράβαση των υποχρεώσεων που το Ηνωμένο Βασίλειο υπέχει από τη Σύμβαση [περί του καθεστώτος των προσφύγων, που υπεγράφη στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 (Recueil des traités des Nations unies, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 [1954])], ή
 - (γ) θα προσέβαλλε τα δικαιώματα των οποίων ο δράστης απολαύει δυνάμει των Συνθηκών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η κανονιστική πράξη περί μεταναστεύσεως

- 6 Δυνάμει του άρθρου 15 Α, παράγραφος 4 Α, της Immigration (European Economic Area) Regulations 2006 [κανονιστικής πράξης του 2006 περί μεταναστεύσεως (Ευρωπαϊκός Οικονομικός Χώρος)], μετά την τροποποίησή της το 2012 (στο εξής: κανονιστική πράξη περί μεταναστεύσεως), που λαμβάνει υπόψη την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), το πρόσωπο που πληροί τα κριτήρια του εν λόγω άρθρου 15 Α, παράγραφος 4 Α, απολαύει «δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής στο Ηνωμένο Βασίλειο».
- 7 Εντούτοις, κατά το άρθρο 15 Α, παράγραφος 9, της εν λόγω κανονιστικής πράξεως, πρόσωπο το οποίο θα απήλαυε κανονικά δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής δυνάμει ιδίως του εν λόγω άρθρου 15 Α, παράγραφος 4 Α, στερείται του εν λόγω δικαιώματος «στην περίπτωση κατά την οποία ο Υπουργός Εσωτερικών έχει λάβει απόφαση κατά το άρθρο [19, παράγραφος 3, στοιχείο b, το άρθρο 20, παράγραφος 1, ή το άρθρο 20 Α, παράγραφος 1, της κανονιστικής πράξεως περί μεταναστεύσεως]».
- 8 Κατά το άρθρο 20, παράγραφος 1, της εν λόγω κανονιστικής πράξεως, ο Υπουργός Εσωτερικών δύναται να αρνηθεί τη χορήγηση, να ανακαλέσει ή να αρνηθεί την ανανέωση βεβαιώσεως εγγραφής, δελτίου διαμονής, εγγράφου πιστοποιούντος τη μόνιμη διαμονή ή δελτίου μόνιμης διαμονής «εάν η άρνηση ή η ανάκληση δικαιολογείται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας».
- 9 Κατά το άρθρο 20, παράγραφος 6, της κανονιστικής πράξεως περί μεταναστεύσεως, η απόφαση αυτή πρέπει να λαμβάνεται συμφώνως προς το άρθρο 21 της εν λόγω κανονιστικής πράξεως.
- 10 Το άρθρο 21 Α της κανονιστικής πράξεως περί μεταναστεύσεως προβλέπει την εφαρμογή τροποποιημένης εκδοχής του τμήματος 4 της εν λόγω κανονιστικής πράξεως επί αποφάσεων που λαμβάνονται σε σχέση, μεταξύ άλλων, με δευτερογενή δικαιώματα διαμονής. Το άρθρο 21 Α, παράγραφος 3, στοιχείο a, της εν λόγω κανονιστικής πράξεως προβλέπει την εφαρμογή του τμήματος

4 της πράξεως αυτής ως αν «οι αναφορές σε στοιχείο που δικαιολογείται για λόγους δημοσίας τάξεως, δημοσίας ασφαλείας ή δημοσίας υγείας συμφώνως προς το άρθρο 21 αφορούσαν, αντ' αυτού, στοιχείο που "υπηρετεί το γενικό συμφέρον"».

- 11 Από τις ανωτέρω διατάξεις προκύπτει ότι υφίσταται δυνατότητα αρνήσεως χορηγήσεως δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής σε πρόσωπο το οποίο θα μπορούσε κανονικά να επικαλεστεί δικαίωμα διαμονής δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, όπως αυτό ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), οσάκις τούτο υπηρετεί το γενικό συμφέρον.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 12 Η CS, υπήκοος τρίτου κράτους, συνήψε, το 2002, γάμο με Βρετανό πολίτη. Τον Σεπτέμβριο του 2003, αφού της χορηγήθηκε θεώρηση εισόδου λόγω του γάμου της, εισήλθε νομίμως στο Ηνωμένο Βασίλειο, λαμβάνοντας άδεια διαμονής μέχρι τις 20 Αυγούστου 2005. Στις 31 Οκτωβρίου 2005 έλαβε άδεια διαμονής αορίστου χρόνου στο κράτος μέλος αυτό.
- 13 Το 2011, απέκτησε από τον γάμο αυτόν τέκνο στο Ηνωμένο Βασίλειο. Η CS είχε εν τοις πράγμασι την αποκλειστική επιμέλεια του τέκνου, το οποίο είναι Βρετανός πολίτης.
- 14 Στις 21 Μαρτίου 2012 η CS κρίθηκε ένοχη ποινικού αδικήματος. Στις 4 Μαΐου 2012, καταδικάστηκε σε ποινή φυλακίσεως 12 μηνών.
- 15 Στις 2 Αυγούστου 2012, η CS ενημερώθηκε ότι, λόγω της καταδίκης της, επρόκειτο να απελαθεί από το Ηνωμένο Βασίλειο. Στις 30 Αυγούστου 2012, η CS υπέβαλε αίτηση ασύλου στο εν λόγω κράτος μέλος. Η αίτησή της εξετάστηκε από την αρμόδια εθνική αρχή, ήτοι από τον Υπουργό Εσωτερικών.
- 16 Στις 2 Νοεμβρίου 2012, αφού εξέτισε την ποινή φυλακίσεως, η CS αποφυλακίστηκε, στις δε 9 Ιανουαρίου 2013 ο Υπουργός Εσωτερικών απέρριψε την αίτηση ασύλου που είχε υποβάλει. Η απόφαση απελάσεως της CS από το Ηνωμένο Βασίλειο προς τρίτο κράτος ελήφθη βάσει του άρθρου 32, παράγραφος 5, του νόμου περί συνόρων. Η CS προσέβαλε την εν λόγω απόφαση κάνοντας χρήση του δικαιώματος προσφυγής ενώπιον του First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [πρωτοδικείου διοικητικών διαφορών (τμήμα μεταναστεύσεως και ασύλου), Ηνωμένο Βασίλειο]. Στις 3 Σεπτεμβρίου 2013 η προσφυγή της CS έγινε δεκτή, με το σκεπτικό ότι η απέλασή της θα οδηγούσε σε παραβίαση της Συμβάσεως περί του καθεστώτος των προσφύγων και παράβαση των άρθρων 3 και 8 της Ευρωπαϊκής Συμβάσεως για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών και παραβίαση των Συνθηκών.
- 17 Στην απόφασή του το First-tier Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [πρωτοδικείο διοικητικών διαφορών (τμήμα μεταναστεύσεως και ασύλου)] διαπίστωσε ότι, σε περίπτωση επιβολής μέτρου απομακρύνσεως σε βάρος της CS, κανένα άλλο μέλος της οικογένειας δεν θα μπορούσε να αναλάβει τη φροντίδα του τέκνου της στο Ηνωμένο Βασίλειο και, ως εκ τούτου, το τέκνο θα έπρεπε να ακολουθήσει τη μητέρα του στο κράτος καταγωγής της. Το εν λόγω δικαστήριο, αναφερόμενο στα δικαιώματα του τέκνου της CS που συναρτώνται με την ιθαγένεια της Ένωσης την οποία έχει το τέκνο αυτό, δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, όπως ερμηνεύθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), έκρινε ότι «πολίτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν δύναται επ' ουδενί να απελαθεί εμμέσως από το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης [...], [ότι] ο κανόνας αυτός δεν επιδέχεται καμία απολύτως εξαίρεση, ακόμη και στην περίπτωση κατά την οποία [...] οι γονείς έχουν ποινικό ιστορικό [...] [και ότι] κατά συνέπεια η επίδικη απόφαση απελάσεως δεν είναι σύνομη επειδή προσβάλλει τα δικαιώματα που το τέκνο έχει σύμφωνα με το άρθρο 20 ΣΛΕΕ».

- 18 Ο Υπουργός Εσωτερικών έλαβε έγκριση να εφεσιβάσει την πρωτόδικη απόφαση ενώπιον του Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [εφετείου διοικητικών διαφορών (τμήμα μεταναστεύσεως και ασύλου), Ηνωμένο Βασίλειο]. Υποστήριξε ότι το πρωτοδικείο υπέπεσε σε πλάνη περί το δίκαιο κάνοντας δεκτή την προσφυγή της CS, ιδίως ως προς τις εκτιμήσεις του σχετικά με τα δικαιώματα των οποίων απολαύει το τέκνο δυνάμει του άρθρου 20 ΣΛΕΕ, την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124), και τα δευτερογενή δικαιώματα της CS. Ο Υπουργός Εσωτερικών υποστήριξε, μεταξύ άλλων, ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν απέκλειε την απέλαση της CS προς το κράτος καταγωγής της, έστω και αν η ενέργεια αυτή επρόκειτο να στερήσει από το τέκνο, πολίτη της Ένωσης, τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που συνδέονται με την εν λόγω ιδιότητα.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Upper Tribunal (Immigration and Asylum Chamber) [εφετείο διοικητικών διαφορών (τμήμα μεταναστεύσεως και ασύλου)] ανέστειλε την ενώπιόν του διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Προσκρούει στο δίκαιο της Ένωσης και, ειδικότερα, στο άρθρο 20 ΣΛΕΕ η εκ μέρους κράτους μέλους απέλαση σε χώρα εκτός Ένωσης υπηκόου τρίτης χώρας, γονέα τέκνου το οποίο είναι πολίτης του εν λόγω κράτους μέλους (και, κατά συνέπεια, πολίτης της Ένωσης) και του οποίου ο εν λόγω γονέας έχει, στην πράξη, την αποκλειστική επιμέλεια, στην περίπτωση κατά την οποία τούτο θα στερούσε από το τέκνο, πολίτη της Ένωσης, τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων του ως πολίτη της Ένωσης;
- 2) Σε περίπτωση αποφαιτικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, υπό ποιες περιστάσεις θα επέτρεπε το δίκαιο της Ένωσης μια τέτοια απέλαση;
- 3) Σε περίπτωση αποφαιτικής απαντήσεως επί του πρώτου ερωτήματος, σε ποιο βαθμό επηρεάζουν ενδεχομένως τα άρθρα 27 και 28 της οδηγίας 2004/38 την απάντηση επί του δεύτερου ερωτήματος;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

- 20 Με τα ερωτήματά του, τα οποία πρέπει να εξεταστούν μαζί, το αιτούν δικαστήριο ερωτά, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 20 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία επιβάλλει την απέλαση από το κράτος μέλος αυτό προς τρίτο κράτος υπηκόου του τρίτου κράτους ο οποίος έχει καταδικαστεί σε ποινή λόγω εγκλήματος ορισμένης βαρύτητας, ενώ το πρόσωπο αυτό έχει την πραγματική επιμέλεια τέκνου μικρής ηλικίας, υπηκόου του εν λόγω κράτους μέλους, στο οποίο διαμένει από τη γέννησή του χωρίς να έχει ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, όταν η απέλαση αυτή θα επέβαλλε στο τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης, στερώνοντας του κατ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων του ως πολίτη της Ένωσης.

Επί των διατάξεων του δικαίου της Ένωσης σχετικά με την ιθαγένεια της Ένωσης

- 21 Διαπιστώνεται καταρχάς ότι, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 3 της οδηγίας 2004/38, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαιούχοι», η εν λόγω οδηγία ισχύει για όλους τους πολίτες της Ένωσης οι οποίοι «μεταβαίνουν ή διαμένουν σε κράτος μέλος άλλο από εκείνο του οποίου είναι υπήκοοι καθώς και [για] τα μέλη των οικογενειών τους».
- 22 Συνεπώς, η οδηγία αυτή δεν τυγχάνει εφαρμογής επί καταστάσεως όπως η επίμαχη στην υπόθεση της κύριας δίκης, δεδομένου ότι εν προκειμένω ο πολίτης της Ένωσης ουδέποτε έκανε χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας και διέμενε ανέκαθεν στο κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια (βλ. απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, σκέψη 39).

- Όταν πολίτης της Ένωσης δεν εμπίπτει στην έννοια του «δικαιούχου», κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/38, ούτε το μέλος της οικογένειάς του εμπίπτει στην έννοια αυτή, δεδομένου ότι τα δικαιώματα που παρέχει η εν λόγω οδηγία στα μέλη της οικογένειας του δικαιούχου δεν αποτελούν αυτοτελή δικαιώματα των εν λόγω μελών, αλλά παρεπόμενα δικαιώματα, τα οποία έχουν αποκτηθεί λόγω της ιδιότητας του μέλους της οικογένειας του δικαιούχου (βλ. αποφάσεις της 5ης Μαΐου 2011, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, σκέψη 42· της 15ης Νοεμβρίου 2011, *Dereci* κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψη 55, καθώς και της 8ης Μαΐου 2013, *Ymeraga* κ.λπ., C-87/12, EU:C:2013:291, σκέψη 31).
- 23 Δεύτερον, όσον αφορά το άρθρο 20 ΣΛΕΕ, το Δικαστήριο είχε την ευκαιρία να κρίνει ότι η κατάσταση πολίτη της Ένωσης ο οποίος, όπως το βρετανικής ιθαγένειας τέκνο της CS, δεν έχει κάνει χρήση του δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας δεν μπορεί, για τον λόγο αυτό και μόνο, να εξομοιωθεί προς αμιγώς εσωτερική κατάσταση, ήτοι κατάσταση η οποία δεν εμφανίζει κανένα συνδυετικό στοιχείο με οποιαδήποτε από τις καταστάσεις τις οποίες αφορά το δίκαιο της Ένωσης (βλ. αποφάσεις της 5ης Μαΐου 2011, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, σκέψη 46· της 15ης Νοεμβρίου 2011, *Dereci* κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψη 61, καθώς και της 6ης Δεκεμβρίου 2012, *O* κ.λπ., C-356/11 και C-357/11, EU:C:2012:776, σκέψη 43).
- 24 Πράγματι, το τέκνο της CS, ως υπήκοος κράτους μέλους, έχει, δυνάμει του άρθρου 20, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ, την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης, η οποία αποτελεί πλέον θεμελιώδη ιδιότητα των υπηκόων των κρατών μελών, και συνεπώς μπορεί να επικαλεστεί, ακόμη και έναντι του κράτους μέλους του οποίου έχει την ιθαγένεια, τα δικαιώματα που συνδέονται με την ιδιότητα αυτή (βλ. αποφάσεις της 5ης Μαΐου 2011, *McCarthy*, C-434/09, EU:C:2011:277, σκέψη 48· της 15ης Νοεμβρίου 2011, *Dereci* κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψη 63, καθώς και της 6ης Δεκεμβρίου 2012, *O* κ.λπ., C-356/11 και C-357/11, EU:C:2012:776, σκέψη 44).
- 25 Η ιθαγένεια της Ένωσης παρέχει σε κάθε πολίτη της Ένωσης το θεμελιώδες και ατομικό δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στην επικράτεια των κρατών μελών, με την επιφύλαξη των περιορισμών και των όρων που προβλέπει η Συνθήκη και των μέτρων που θεσπίζονται για την εφαρμογή τους (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 7ης Οκτωβρίου 2010, *Lassal*, C-162/09, EU:C:2010:592, σκέψη 29, και της 16ης Οκτωβρίου 2012, *Ουγγαρία κατά Σλοβακίας*, C-364/10, EU:C:2012:630, σκέψη 43).
- 26 Όπως έκρινε το Δικαστήριο στη σκέψη 42 της αποφάσεως της 8ης Μαρτίου 2011, *Ruiz Zambrano* (C-34/09, EU:C:2011:124), το άρθρο 20 ΣΛΕΕ αντιτίθεται σε εθνικά μέτρα που έχουν ως αποτέλεσμα να στερούνται οι πολίτες της Ένωσης τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιαστικό μέρος τους, των δικαιωμάτων που πηγάζουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.
- 27 Αντιθέτως, οι διατάξεις της Συνθήκης που αφορούν την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης δεν παρέχουν κανένα αυτοτελές δικαίωμα στους υπηκόους τρίτων κρατών (αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2012, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, σκέψη 66, και της 8ης Μαΐου 2013, *Ymeraga* κ.λπ., C-87/12, EU:C:2013:291, σκέψη 34).
- 28 Συγκεκριμένα, τα δικαιώματα που ενδεχομένως αναγνωρίζονται στους υπηκόους τρίτων κρατών βάσει των διατάξεων της Συνθήκης που αφορούν την ιθαγένεια της Ένωσης δεν αποτελούν ίδια των υπηκόων αυτών δικαιώματα, αλλά δικαιώματα παρεπόμενα των δικαιωμάτων του πολίτη της Ένωσης. Ο σκοπός και η δικαιολόγηση αυτών των παρεπόμενων δικαιωμάτων ερείδονται επί της διαπιστώσεως ότι η άρνηση της αναγνωρίσεώς τους δύναται να θίξει μεταξύ άλλων την ελευθερία κυκλοφορίας του πολίτη της Ένωσης (αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2012, *Iida*, C-40/11, EU:C:2012:691, σκέψεις 67 και 68, καθώς και της 8ης Μαΐου 2013, *Ymeraga* κ.λπ., C-87/12, EU:C:2013:291, σκέψη 35).
- 29 Συναφώς, το Δικαστήριο έχει αποφανθεί ότι υφίστανται επίσης όλως ειδικές περιπτώσεις στις οποίες, μολονότι δεν έχει εφαρμογή το παράγωγο δίκαιο σχετικά με το δικαίωμα διαμονής των υπηκόων τρίτων κρατών και ο πολίτης της Ένωσης δεν έχει κάνει χρήση της ελευθερίας κυκλοφορίας, δεν

μπορεί, κατ' εξαίρεση, να μην αναγνωρισθεί δικαίωμα διαμονής σε υπήκοο τρίτου κράτους, μέλος της οικογένειας του πολίτη αυτού, διότι άλλως θα θιγόταν η πρακτική αποτελεσματικότητα της ιθαγένειας της Ένωσης, εφόσον, ως συνέπεια της μη παροχής του δικαιώματος αυτού, ο εν λόγω πολίτης θα υποχρεωνόταν, εκ των πραγμάτων, να εγκαταλείψει την επικράτεια της Ένωσης συνολικά, στερούμενος συνεπώς της δυνατότητας πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που παρέχονται βάσει της ιδιότητας αυτής (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano, C-34/09, EU:C:2011:124, σκέψεις 43 και 44· της 15ης Νοεμβρίου 2011, Dereci κ.λπ., C-256/11, EU:C:2011:734, σκέψεις 66 και 67· της 8ης Νοεμβρίου 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, σκέψη 71· της 8ης Μαΐου 2013, Ymeraga κ.λπ., C-87/12, EU:C:2013:291, σκέψη 36, καθώς και της 10ης Οκτωβρίου 2013, Alokra και Moudoulou, C-86/12, EU:C:2013:645, σκέψη 32).

- 30 Το στοιχείο που διακρίνει τις προαναφερθείσες περιπτώσεις συνίσταται στο ότι, μολονότι διέπονται από ρυθμίσεις που εμπίπτουν καταρχήν στην αρμοδιότητα των κρατών μελών, δηλαδή τις ρυθμίσεις περί του δικαιώματος εισόδου και διαμονής των υπηκόων τρίτων κρατών πέραν του πεδίου εφαρμογής των διατάξεων του παράγωγου δικαίου, οι οποίες προβλέπουν, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, την παροχή τέτοιου δικαιώματος, οι καταστάσεις αυτές είναι εντούτοις συμφυείς με την ελευθερία κυκλοφορίας και διαμονής πολίτη της Ένωσης, με συνέπεια να μην είναι δυνατή η άρνηση αναγνώρισεως του εν λόγω δικαιώματος εισόδου και διαμονής στους ως άνω υπηκόους εντός του κράτους μέλους όπου διαμένει ο εν λόγω πολίτης, προκειμένου να μη θιγεί η ελευθερία αυτή (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2012, Iida, C-40/11, EU:C:2012:691, σκέψη 72, και της 8ης Μαΐου 2013, Ymeraga κ.λπ., C-87/12, EU:C:2013:291, σκέψη 37).
- 31 Εν προκειμένω, το τέκνο της CS έχει, ως πολίτης της Ένωσης, το δικαίωμα να κυκλοφορεί και να διαμένει ελεύθερα στο έδαφος της Ένωσης, οιοσδήποτε δε περιορισμός του εν λόγω δικαιώματος εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.
- 32 Περιορισμός των δικαιωμάτων που απονέμονται από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης θα μπορούσε, όμως, να προκύψει από την απέλαση της μητέρας του τέκνου αυτού, η οποία έχει στην πράξη την επιμέλειά του, καθώς το τέκνο θα μπορούσε να υποχρεωθεί εκ των πραγμάτων να την ακολουθήσει και συνεπώς να εγκαταλείψει την επικράτεια της Ένωσης στο σύνολό της. Υπ' αυτή την έννοια, η απέλαση της μητέρας του εν λόγω τέκνου θα του στερούσε την πραγματική απόλαυση, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που πηγάζουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.
- 33 Κατά συνέπεια, πρέπει να θεωρηθεί ότι η επίμαχη κατάσταση της κύριας δίκης θα μπορούσε να προκαλέσει στο τέκνο της CS την απώλεια της δυνατότητας πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρους τους, των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης και, ως εκ τούτου, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης.

Επί της δυνατότητας εφαρμογής περιορισμών στο δευτερογενές δικαίωμα διαμονής που πηγάζει από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ

- 34 Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου εκτιμά ότι η τέλεση ποινικού αδικήματος δύναται να αποκλείσει μια υπόθεση από το πεδίο εφαρμογής της αρχής που διαμορφώθηκε από το Δικαστήριο με την απόφαση της 8ης Μαρτίου 2011, Ruiz Zambrano (C-34/09, EU:C:2011:124). Αν, όμως, το Δικαστήριο κρίνει ότι η αρχή αυτή εφαρμόζεται σε κατάσταση όπως η επίμαχη στην κυρία δίκη, η αρχή αυτή υπόκειται σε περιορισμούς. Ως προς το ζήτημα αυτό, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου επισήμανε ότι η απόφαση απελάσεως της CS λόγω του βαρέος ποινικού ιστορικού της αντιστοιχεί σε λόγο δημοσίας τάξεως, στον βαθμό κατά τον οποίο η εν λόγω εγκληματική συμπεριφορά συνιστά σαφή απειλή για θεμιτό συμφέρον του κράτους μέλους αυτού, ήτοι τη διαφύλαξη της συνοχής και των αξιών της κοινωνίας του. Η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου επισήμανε, στο πλαίσιο αυτό, ότι, εν προκειμένω, το Court of Appeal (England & Wales) (Criminal

Division) [Εφετείο (Αγγλία και Ουαλία) (ποινικό τμήμα), Ηνωμένο Βασίλειο], στην απόφαση με την οποία απέρριψε την έφεση της CS κατά της καταδίκης της σε ποινή φυλακίσεως, αναγνώρισε τη βαρύτητα του αδικήματος που είχε διαπράξει η CS.

- 35 Στο πλαίσιο αυτό, η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου επισημαίνει ότι τα άρθρα 27 και 28 της οδηγίας 2004/38 θέτουν το πλαίσιο εντός του οποίου τα κράτη μέλη δύνανται να απελάσουν από την επικράτειά τους πολίτη της Ένωσης, ιδίως σε περίπτωση που έχει διαπράξει ποινικό αδίκημα. Αν, όμως, δεν αναγνωριζόταν η δυνατότητα επιβολής περιορισμών σε δευτερογενές δικαίωμα διαμονής που απορρέει ευθέως από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και λήψεως μέτρου απελάσεως, κάτι τέτοιο θα συνεπαγόταν ότι ένα κράτος μέλος δεν είναι πλέον σε θέση να απελάσει υπήκοο τρίτου κράτους ένοχο για ποινικό αδίκημα, αν αυτός είναι γονέας τέκνου το οποίο είναι πολίτης της Ένωσης και διαμένει στο κράτος μέλος του οποίου έχει την ιθαγένεια. Υπό τις συνθήκες αυτές, το επίπεδο προστασίας κατά της απομακρύνσεως από την επικράτεια του εν λόγω κράτους μέλους θα ήταν υψηλότερο για υπήκοο τρίτου κράτους δικαιούχο δευτερογενούς δικαιώματος διαμονής, σε σχέση με αυτό που προβλέπεται για πολίτη της Ένωσης. Επομένως, ένα κράτος μέλος πρέπει να δικαιούται να παρεκκλίνει από το δευτερογενές δικαίωμα διαμονής που απορρέει από το άρθρο 20 ΣΛΕΕ και να απελάσει από την επικράτεια του υπήκοο τρίτου κράτους σε περίπτωση βαρέος ποινικού αδικήματος, ακόμη και αν κάτι τέτοιο συνεπάγεται ότι το τέκνο θα πρέπει να εγκαταλείψει την επικράτεια της Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι η απόφαση αυτή είναι σύμφωνη με την αρχή της αναλογικότητας και δεν προσβάλλει τα θεμελιώδη δικαιώματα.
- 36 Επισημαίνεται ότι το άρθρο 20 ΣΛΕΕ δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να επικαλούνται εξαίρεση αναγόμενη, μεταξύ άλλων, σε λόγους τηρήσεως της δημοσίας τάξεως και διαφυλάξεως της εσωτερικής ασφαλείας. Στο μέτρο, όμως, που η κατάσταση της CS εμπίπτει στο δίκαιο της Ένωσης, κατά την εκτίμηση της καταστάσεώς της πρέπει να ληφθεί υπόψη το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, όπως κατοχυρώνεται στο άρθρο 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), το οποίο πρέπει να ερμηνευθεί σε συνδυασμό με την υποχρέωση λήψεως υπόψη του υπέρτατου συμφέροντος του τέκνου, το οποίο αναγνωρίζεται στο άρθρο 24, παράγραφος 2, του Χάρτη (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 23ης Δεκεμβρίου 2009, *Detiček*, C-403/09 PPU, EU:C:2009:810, σκέψεις 53 και 54).
- 37 Επιπλέον, υπενθυμίζεται ότι ως δικαιολογητικοί λόγοι παρεκκλίσεως από το δικαίωμα διαμονής των πολιτών της Ένωσης ή των μελών της οικογένειάς τους, οι έννοιες της δημοσίας τάξεως και της δημοσίας ασφαλείας πρέπει να ερμηνεύονται στενά και, ως εκ τούτου, το περιεχόμενό τους δεν δύναται να καθορίζεται μονομερώς από τα κράτη μέλη άνευ ελέγχου εκ μέρους των θεσμικών οργάνων της Ένωσης (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1974, *van Duyn*, 41/74, EU:C:1974:133, σκέψη 18· της 27ης Οκτωβρίου 1977, *Bouchereau*, 30/77, EU:C:1977:172, σκέψη 33· της 29ης Απριλίου 2004, *Ορφανόπουλος και Oliveri*, C-482/01 και C-493/01, EU:C:2004:262, σκέψεις 64 και 65· της 27ης Απριλίου 2006, *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, C-441/02, EU:C:2006:253, σκέψη 34, καθώς και της 7ης Ιουνίου 2007, *Επιτροπή κατά Κάτω Χωρών*, C-50/06, EU:C:2007:325, σκέψη 42).
- 38 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η έννοια της «δημοσίας τάξεως» προϋποθέτει, εν πάση περιπτώσει, εκτός της κοινωνικής διαταραχής που συνιστά κάθε παράβαση του νόμου, την ύπαρξη πραγματικής, ενεστώσας και αρκούντως σοβαρής απειλής σε βάρος θεμελιώδους συμφέροντος της κοινωνίας.
- 39 Όσον αφορά την έννοια της «δημοσίας ασφαλείας», από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι αυτή καλύπτει τόσο την εσωτερική ασφάλεια του κράτους μέλους όσο και την εξωτερική του ασφάλεια και ότι, κατά συνέπεια, μπορεί να επηρεάζεται από την παρακώλυση της λειτουργίας των κρατικών θεσμών και των βασικών δημόσιων υπηρεσιών, καθώς και από τον κίνδυνο για την επιβίωση του πληθυσμού ή σοβαρής διαταραχής των εξωτερικών σχέσεων ή της ειρηνικής συνυπάρξεως των λαών ή από την προσβολή των στρατιωτικών συμφερόντων (βλ., υπ' αυτή την έννοια, αποφάσεις της 23ης Νοεμβρίου 2010, *Τσακουρίδης*, C-145/09, EU:C:2010:708, σκέψεις 43 και 44, καθώς και της 15ης Φεβρουαρίου 2016, *N.*, C-601/15 PPU, EU:C:2016:84, σκέψεις 65 και 66). Το Δικαστήριο έχει

επίσης κρίνει ότι η καταπολέμηση της εγκληματικότητας που συνδέεται με την παράνομη διακίνηση ναρκωτικών από συμμορίες (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2010, Τσακουρίδης, C-145/09, EU:C:2010:708, σκέψεις 45 και 46) ή της τρομοκρατίας (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 26ης Νοεμβρίου 2002, Oteiza Olazabal, C-100/01, EU:C:2002:712, σκέψεις 12 και 35) εμπίπτει στην έννοια της «δημοσίας ασφαλείας».

- 40 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να θεωρηθεί ότι, εφόσον η απόφαση απελάσεως στηρίζεται στην ύπαρξη πραγματικής, ενεστώσας και αρκούντως σοβαρής απειλής για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια, σε περίπτωση ποινικών αδικημάτων υπηκόου τρίτου κράτους που έχει την αποκλειστική επιμέλεια τέκνων τα οποία είναι πολίτες της Ένωσης, η απόφαση αυτή μπορεί να συνάδει προς το δίκαιο της Ένωσης.
- 41 Το συμπέρασμα, όμως, αυτό δεν μπορεί να συνάγεται, αυτομάτως, απλώς και μόνο βάσει του ποινικού ιστορικού του εν λόγω προσώπου. Μπορεί να συναχθεί, εφόσον συντρέχει τέτοια περίπτωση, μόνο κατόπιν συγκεκριμένης εκτιμήσεως, από το εθνικό δικαστήριο, του συνόλου των πραγματικών και κρίσιμων περιστάσεων της συγκεκριμένης υποθέσεως, υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, του υπέρτερου συμφέροντος του τέκνου και των θεμελιωδών δικαιωμάτων η τήρηση των οποίων διασφαλίζεται από το Δικαστήριο.
- 42 Κατά την εκτίμηση αυτή πρέπει να λαμβάνονται, ιδίως, υπόψη η ατομική συμπεριφορά του ενδιαφερομένου προσώπου, η διάρκεια και η νομιμότητα της διαμονής του στην επικράτεια του οικείου κράτους μέλους, η φύση και η βαρύτητα του διαπραχθέντος αδικήματος, ο βαθμός πραγματικής επικινδυνότητας του προσώπου αυτού για την κοινωνία, η ηλικία του τέκνου και η κατάσταση της υγείας του καθώς και η οικογενειακή και οικονομική του κατάσταση.
- 43 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, κατά την επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική κανονιστική ρύθμιση, η έκδοση αποφάσεως απελάσεως από την Υπουργό Εσωτερικών σε βάρος υπηκόου κράτους διαφορετικού από το Ηνωμένο Βασίλειο, ο οποίος έχει κριθεί ένοχος αδικήματος και έχει καταδικαστεί σε ποινή φυλακίσεως διάρκειας τουλάχιστον δώδεκα μηνών είναι υποχρεωτική, εκτός εάν η απόφαση αυτή «[προσβάλλει] τα δικαιώματα των οποίων ο δράστης απολαύει δυνάμει των Συνθηκών της Ένωσης».
- 44 Η εν λόγω κανονιστική ρύθμιση φαίνεται, επομένως, να εγκαθιδρύει συστηματική και αυτόματη σχέση μεταξύ της ποινικής καταδίκης του ενδιαφερομένου και του επιβαλλόμενου σε αυτόν μέτρου απομακρύνσεως ή, εν πάση περιπτώσει, ισχύει τεκμήριο κατά το οποίο το πρόσωπο αυτό πρέπει να απελαύνεται από το Ηνωμένο Βασίλειο.
- 45 Όπως, όμως, προκύπτει από τις σκέψεις 40 έως 42 της παρούσας αποφάσεως, απλώς και μόνο η ύπαρξη ποινικού ιστορικού δεν δύναται να δικαιολογήσει, αφεαυτής, την έκδοση αποφάσεως απομακρύνσεως που θα στερούσε από το τέκνο της CS τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων που απορρέουν από την ιδιότητα του πολίτη της Ένωσης.
- 46 Βάσει των διαλαμβανόμενων στη σκέψη 40 της παρούσας αποφάσεως, στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται, καταρχάς, να εξετάσει τα στοιχεία στη συμπεριφορά της CS ή στο αδίκημα που διέπραξε τα οποία συνιστούν πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας ή του κράτους μέλους υποδοχής, και τα οποία θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν, εν ονόματι της προστασίας της δημόσιας τάξεως ή της δημόσιας ασφαλείας, απόφαση απελάσεως από το Ηνωμένο Βασίλειο.
- 47 Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται να εκτιμήσει, αφενός, τον βαθμό επικινδυνότητας που ενέχει για την κοινωνία η παραβατική συμπεριφορά της CS και, αφετέρου, τις ενδεχόμενες επιπτώσεις μιας τέτοιας συμπεριφοράς για τη δημόσια τάξη ή τη δημόσια ασφάλεια του οικείου κράτους μέλους.

- 48 Στο πλαίσιο της σταθμίσεως στην οποία πρέπει να προβεί, το αιτούν δικαστήριο οφείλει να λάβει επίσης υπόψη τα θεμελιώδη δικαιώματα των οποίων ο σεβασμός διασφαλίζεται από το Δικαστήριο, ειδικότερα δε το δικαίωμα για σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, όπως αυτό κατοχυρώνεται από το άρθρο 7 του Χάρτη (βλ., υπ' αυτή την έννοια, απόφαση της 23ης Νοεμβρίου 2010, Τσακουρίδης, C-145/09, EU:C:2010:708, σκέψη 52), και να μεριμνήσει για την τήρηση της αρχής της αναλογικότητας.
- 49 Εν προκειμένω, κατά τη στάθμιση των εμπλεκόμενων συμφερόντων επιβάλλεται να ληφθεί υπόψη το υπέρτερο συμφέρον του τέκνου. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δοθεί στην ηλικία του τέκνου, την κατάστασή του εντός του οικείου κράτους μέλους και τον βαθμό εξαρτήσεώς του από τον γονέα (βλ., υπ' αυτή την έννοια, ΕΔΔΑ, 3 Οκτωβρίου 2014, Jeunesse κατά Κάτω Χωρών, CE:ECHR:2014:1003JUD001273810 § 118).
- 50 Βάσει του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα υποβληθέντα ερωτήματα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 20 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία επιβάλλει την απέλαση από το κράτος μέλος αυτό, προς τρίτο κράτος, υπηκόου του τρίτου κράτους ο οποίος έχει καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα, ενώ το πρόσωπο αυτό έχει την πραγματική επιμέλεια τέκνου μικρής ηλικίας, υπηκόου του εν λόγω κράτους μέλους, στο οποίο διαμένει από τη γέννησή του χωρίς να έχει ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, όταν η απέλαση του προσώπου αυτού θα επέβαλλε στο τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ένωσης, στερώντας του κατ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων του ως πολίτη της Ένωσης. Υπό εξαιρετικές, πάντως, συνθήκες, κράτος μέλος μπορεί να λάβει μέτρο απελάσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το μέτρο αυτό στηρίζεται στην ατομική συμπεριφορά του υπηκόου του τρίτου κράτους, η οποία πρέπει να αποτελεί πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του εν λόγω κράτους μέλους και να στηρίζεται στη λήψη υπόψη των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων, πράγμα που εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 51 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαινεται:

Το άρθρο 20 ΣΛΕΕ έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία επιβάλλει την απέλαση από το κράτος μέλος αυτό, προς τρίτο κράτος, υπηκόου του τρίτου κράτους ο οποίος έχει καταδικαστεί για ποινικό αδίκημα, ενώ το πρόσωπο αυτό έχει την πραγματική επιμέλεια τέκνου μικρής ηλικίας, υπηκόου του εν λόγω κράτους μέλους, στο οποίο διαμένει από τη γέννησή του χωρίς να έχει ασκήσει το δικαίωμα ελεύθερης κυκλοφορίας, όταν η απέλαση του προσώπου αυτού θα επέβαλλε στο τέκνο να εγκαταλείψει το έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στερώντας του κατ' αυτόν τον τρόπο τη δυνατότητα πραγματικής απολαύσεως, κατά το ουσιώδες μέρος τους, των δικαιωμάτων του ως πολίτη της Ένωσης. Υπό εξαιρετικές, πάντως, συνθήκες, κράτος μέλος μπορεί να λάβει μέτρο απελάσεως, υπό την προϋπόθεση ότι το μέτρο αυτό στηρίζεται στην ατομική συμπεριφορά του υπηκόου του τρίτου κράτους, η οποία πρέπει να αποτελεί πραγματική, ενεστώσα και επαρκώς σοβαρή απειλή για θεμελιώδες συμφέρον της κοινωνίας του εν λόγω κράτους μέλους και να στηρίζεται στη λήψη υπόψη των διαφόρων εμπλεκόμενων συμφερόντων, πράγμα που εναπόκειται στο εθνικό δικαστήριο να εξακριβώσει.

(υπογραφές)

